Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U101853

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 18-12-2023

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гутиря Маргарита Олександрівна

2. Marharyta O. Gutyria

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 053

Назва наукової спеціальності: Психологія

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Психологія

Дата захисту: 30-01-2024

Спеціальність за освітою: Психологія

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ГУТИРЯ Маргарита Олександрівна ID 3666

Повне найменування юридичної особи: Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Код за ЄДРПОУ: 31035253

Місцезнаходження: вул. Остроградського, буд. 2, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Код за ЄДРПОУ: 31035253

Місцезнаходження: вул. Остроградського, буд. 2, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 15, 15.81.21, 15.81.

Тема дисертації:

1. Професійна самоактуалізація як чинник превенції кризи фахової готовності майбутніх психологів

2. Professional self-actualization as a factor of future psychologist's professional readiness crisis preventing

Реферат/анотація:

1. У роботі представлено верифіковану модель самоактуалізації як чинника превенції кризи фахової готовності майбутніх психологів, проаналізовано показники впливу переживання кризи фахової готовності на функціонування емоційно-фізіологічного, когнітивно-регуляторного, рефлексивно-екзистенційного, мотиваційно-поведінкового та комунікативного компонентів самоактуалізації студентів-психологів із різним рівнем кризи професійного становлення. Представлено комплекс методик психологічної діагностики самоактуалізації та кризи фахового становлення особистості, систему рекомендацій із забезпечення оптимальної самоактуалізації у студентів-психологів, відповідно до створеної моделі. У вступі обґрунтовано актуальність проблеми дослідження; визначено мету та завдання дослідження; об'єкт, предмет, теоретико-методологічні засади, відзначено наукову новизну, практичну значущість дослідження, наведено дані щодо

апробації отриманих результатів, а також описано структуру дисертації. У першому розділі – «Теоретичні аспекти дослідження професійної самоактуалізації як чинника попередження кризи фахової готовності студентів-психологів» – здійснено теоретико-методологічний аналіз розуміння поняття професійної самоактуалізації у психологічній науці, окреслено основні підходи до визначення структурних компонентів професійної самоактуалізації студента. Розкрито важливі психологічні аспекти нормативних криз фахового навчання студентів-психологів. Проаналізовано систему чинників професійної самоактуалізації, їх вплив на фахову готовність майбутніх психологів; обґрунтовано важливість розвитку самоактуалізаційних властивостей майбутніх психологів у період навчання з метою превенції кризи фахової готовності. Представлено комплексну модель самоактуалізації майбутніх практичних психологів як чинника превенції кризи фахової готовності. Модель засвідчує, що поступова та ефективна реалізація емоційно-фізіологічного, когнітивно-регуляторного, рефлексивно-екзистенційного, мотиваційно-поведінкового та комунікативного компонентів самоактуалізації студентів-психологів постає чинником превенції кризи їх фахової готовності. Другий розділ – «Емпіричне дослідження особливостей професійної самоактуалізації студентів-психологів» – містить виклад методичних засад емпіричного дослідження специфіки процесу самоактуалізації практичних психологів. Представлено результати констатувального дослідження. Описано результати анкетування досліджуваних, що відображають змістовне наповнення феномену професійної самоактуалізації та готовності до самостійної професійної діяльності досліджуваних. Майбутні психологи характеризуються підвищеними показниками орієнтації на цінності самоактуалізованої особистості. У межах вивчення мотиваційно-поведінкового компоненту з'ясовано, що студенти мають високий рівень професійної спрямованості, характеризуються посереднім рівнем сформованості когнітивно-регуляторного компоненту самоактуалізації, підвищеними показниками комунікативного компоненту. Виявлено дещо знижені показники емоційного компоненту самоактуалізації майбутніх психологів. Вивчення рефлексивно-екзистенційного компоненту самоактуалізації студентів-психологів засвідчили обернено пропорційний розподіл суб'єктивної рефлексивної оцінки показників власної реалізованості у якості фахівця по закінченні навчання та професійно значущих труднощів. Для майбутніх психологів характерні знижені показники емоційно-фізіологічного компоненту самоактуалізації, часті ознаки тривоги, надмірні хвилювання відносно результативності професійного становлення та працевлаштування, порушення в соматико-фізіологічній сфері. Третій розділ – «Емпіричне дослідження професійної самоактуалізації як чинника превенції кризи фахової готовності студентів-психологів» – містить виклад результатів емпіричного дослідження показників самоактуалізації студентів-психологів із різним рівнем вираженості кризи фахової готовності. Представлено результати факторного аналізу масиву даних, що демонструють зв'язок між параметрами компонентів самоактуалізації майбутніх психологів та їх кризи фахової готовності, на основі чого сформовано емпіричну моделі самоактуалізації студентів-психологів як чинника превенції кризи їх фахової готовності. Описано систему рекомендацій із забезпечення самоактуалізації майбутніх фахівців психологічного профілю як чинника попередження кризових станів у їх фаховій підготовці. За результатами факторного аналізу виявлено 9 факторів, що описують розподіл ознак. Виявлена факторна структура дозволила нам конкретизувати теоретико-емпіричну модель самоактуалізації студентів-психологів як чинника превенції кризи їхньої фахової готовності. Розроблено систему рекомендацій із забезпечення механізмів самоактуалізації, оптимального професійного становлення та розвитку практичних психологів на макро-, мезо- та мікрорівні.

2. The paper presents a verified model of self-actualization as a prevention factor of a future psychologist's professional readiness crisis, analyzed indicators of the impact of experiencing a professional readiness crisis on the functioning of the emotional-physiological, cognitive-regulatory, reflective-existential, motivational-behavioral and communicative self-actualization components of psychology students with different levels of crisis professional development. A complex of methods of self-actualization psychological diagnosis and the crisis of a personal professional development are presented. The introduction substantiates the relevance of the research problem; the purpose and tasks of the research are determined; object, subject, theoretical and methodological principles, the scientific novelty, practical significance of the research are noted, data on the approbation of the

obtained results are given, and the structure of the dissertation is also described. In the first chapter - "Theoretical aspects of the study of professional self-actualization as a preventing factor of the professional readiness crisis of psychology students" – a theoretical and methodological analysis of the understanding of a professional self-actualization concept in psychological science is carried out, the main approaches to determining the structural components of a student's professional self-actualization are outlined. Important psychological aspects of normative crises of psychology student's professional training are revealed. The system of professional self-actualization factors, their influence on the professional readiness of future psychologists was analyzed; the importance of the self-actualization properties development of future psychologists during the period of study in order to prevent the professional readiness crisis is substantiated. A complex model of future practical psychologists self-actualization as a preventive factor of professional readiness crisis is presented. The model proves that the gradual and effective implementation of components of psychology students self-actualization appears as a prevention factor of professional readiness crisis. The second section - "Empirical study of a professional self-actualization features of psychology students" – contains the outline of the methodological principles of process specifics of practicing psychologists self-actualization empirical study. The results of the ascertainment study are presented. The results of the survey of the research subjects are described. Future psychologists are characterized by increased indicators of orientation to the self-actualized personality values. Within the study of the motivational-behavioral component, it was found that students have a high level of professional orientation, are characterized by a mediocre level of formation of the cognitive-regulatory self-actualization component and increasing indicators of the communicative component. The indicators of the self-actualization emotional component of future psychologists were revealed to be slightly lower. The study of the reflective-existential component of psychology student's self-actualization showed an inversely proportional distribution of the subjective reflective assessment of indicators of one's own realization as a specialist upon graduation and professionally significant difficulties. Future psychologists are characterized by reduced indicators of the emotional-physiological self-actualization component. The third section - "Empirical study of professional self-actualization as a prevention factor of the psychology student's professional readiness crisis" – contains a results summary of an empirical study of self-actualization indicators of psychology students with different levels of severity of the professional readiness crisis. The results of the data array factor analysis of are presented, which demonstrate the relationship between the components parameters of the future psychologists self-actualization and their crisis of professional readiness, on the basis of which an empirical model of psychology students self-actualization as a factor of prevention of the professional readiness crisis was formed. A system of recommendations for ensuring future specialists self-actualization in the psychological profile as a prevention factor of crisis situations in their professional training is described. According to the results of the factor analysis, 9 factors describing the features were found. The identified factorial structure allowed us to specify the theoretical-empirical model of psychology students self-actualization as a preventing factor of the professional readiness crisis. A system of recommendations has been developed to ensure self-actualization mechanisms.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Гутиря, М.О. (2021) Психодіагностика особистісних проблем самоактуалізації жінок методом кататимно-імагінативної психотерапії. Психологія і особистість: науковий журнал. Інститут психології імені Г.С.

Костюка НАПН України, ПНПУ імені В. Г. Короленка. Україна, Київ, Полтава, 1 (19), 142-153. (https://doi.org/10.33989/2226-4078.2021.1.227216; ISSN 2226-4078 (print). ISSN 2410-3527 (online))
- Гутиря, М.О., Кононова, М.М. (2021). Особливості професійної самоактуалізації студентів-психологів, які переживають кризу фахової готовності. Психологія і особистість: науковий журнал. Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, ПНПУ імені В. Г. Короленка. Україна, Київ, Полтава, 2 (20), 82-92 (https://doi.org/10.33989/2226-4078.2021.2.239959; ISSN 2226-4078 (print). ISSN 2410-3527 (online))
- Гутиря, М.О., Кононова, М.М. (2021). Чинники професійної самоактуалізації майбутніх психологів у процесі фахової підготовки. Збірник наукових праць «Вісник Львівського університету. Серія психологічні науки», 11, 56-62 (https://doi.org/10.30970/PS.2021.11.8; ISSN: 2522-1876 (Print) 2663-4465 (Online))
- Гутиря, М.О. (2021). Психологічні особливості нормативних криз фахового навчання студентів-психологів. Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Психологія, Т.32 (71), 6, 91-95 (https://doi.org/10.32838/2709-3093/2021.6/15; ISSN видання: 2709-3093 (Print), 2709-8796 (Online))
- Гутиря, М.О. (2022). Проблема професійної самоактуалізації студентів психологів у зв'язку з їх смисложиттєвими орієнтаціями. Психологічні детермінанти професійного розвитку та самоактуалізації особистості. Колективна монографія. Міністерство освіти і науки України, ПНПУ імені В. Г. Короленка. Україна, Полтава, 11-70 (ISSN 978-617-7915-89-7)
- Гутиря, М.О. (2022). Взаємозв'язок психологічних чинників професійної самоактуалізації студентів-психологів, що переживають кризу фахової готовності. Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology. X (102), 263, 2022 Febr., 74-77 (https://doi.org/10.31174/SEND-PP2022-263X102-18; ISSN 2308-5258; e-ISSN 2308-1996)
- Гутиря, М.О. (2022). Professional self-actualization model of psychologists experiencing a professional crisis. Scientific journal of polonia university. Periodyk Naukowy Akademii Polonijnej, Częstochowa, Is. 53, 4, 177-182 (https://doi.org/10.23856/53201; ISSN 1895-9911 Print; ISSN 2543-8204 Online)
- Гутиря, М.О. Кононова, М.М. (2021). Проблема кризи фахової готовності майбутніх психологів. Синергетичний підхід до проєктування життєвого простору особистості. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченій 40-річчю кафедри психології психолого-педагогічного факультету Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г.Короленка (м.Полтава, 27-28 квітня 2021). Полтава, 74-78.
- Гутиря, М.О. (2021). Поняття професійної самоактуалізації у роботах зарубіжних та вітчизняних вчених. Психолого-педагогічні, правові та соціально-культурні проблеми сучасного суспільства. Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (м. Кременчук, 20-21 жовтня 2021 року). Кременчук, 162-165.
- Гутиря, М.О. (2021). Кризи фахового навчання як частина розвитку професійної самоактуалізації студентів. Дослідження інновацій та перспективи розвитку науки і техніки у XXI столітті. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Рівне, 25-26 листопада 2021 року). Рівне, 82-85.
- Гутиря, М.О. (2022). Psychological factors of professional self-actualization of psychology students experiencing acrisis of professional readiness. "Modern trends of scientific development". Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м.Ванкувер, Канада, 18-21 січня 2022 р.). Ванкувер, 418-422.
- Гутиря, М.О. (2022). Психологічні фактори професійної самоактуалізації майбутніх психологів. Синергетичний підхід до проєктування життєвого простору особистості. Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (28-29 квітня 2022 р.). Полтава, 65-68.
- Гутиря, М.О. (2023). Проблема професійної самоактуалізації особистості при депресивному розладі. «Цілісний підхід у психології та соціальній роботі: теорія та практика». Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м.Кропивницький, 24 лютого 2023 р.). Кропивницький, 58-61.

- Гутиря, М.О. (2023).The problem of personal professional self-actualization during the depressive disorder. «Синергетичний підхід до проєктування життєвого простору особистості». Матеріали ІІІ Міжнародної науково-практичної конференції (27-28 квітня 2023 р.). Полтава, 66-69.
- Гутиря, М.О. (2023). Емпіричне дослідження особливостей професійної самоактуалізації студентів-психологів. Trends in science regarding the creation of new teaching methods. Матеріали V міжнародної науково-практичної конференції (м. Мадрид, Іспанія, 16 жовтня 2023 р.). Мадрид, 155-158.
- Гутиря, М.О. (2023). Специфіка професійної самоактуалізації як чинника превенції кризи фахової готовності майбутніх психологів. Innovations and prospects in modern scince. Матеріали XI науково-практичної конференції (м.Стокгольм, Швеція, 23-25 жовтня 2023 р.). Стокгольм, 257-263.

Наукова (науково-технічна) продукція: методичні документи; аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість: розробка моделі розвитку професійної самоактуалізації майбутніх психологів

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0119U002283

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кононова Марина Миколаївна

2. Maryna M. Kononova

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2994-6866

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Код за ЄДРПОУ: 31035253

Місцезнаходження: вул. Остроградського, буд. 2, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бочелюк Віталій Йосипович

2. Vitalii Y. Bocheliuk

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8727-3818

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Комунальний заклад вищої освіти "Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія" Запорізької обласної ради

Код за ЄДРПОУ: 22133718

Місцезнаходження: вул. Наукового містечка, буд. 59, Запоріжжя, Запорізький р-н., 69017, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Держадміністрація

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кузікова Світлана Борисівна
2. Svitlana B. Kuzikova

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2574-9985

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Код за ЄДРПОУ: 02125510

Місцезнаходження: вул. Роменська, буд. 87, Суми, Сумський р-н., 40002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лавріненко Віталій Анатолійович
2. Vitalii A. Lavrinenko

Кваліфікація: к. психол. н., доц., 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4531-7127

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Код за ЄДРПОУ: 31035253

Місцезнаходження: вул. Остроградського, буд. 2, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ткаченко Андрій Володимирович

2. Andrii V. Tkachenko

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4408-2653

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Код за ЄДРПОУ: 31035253

Місцезнаходження: вул. Остроградського, буд. 2, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Яланська Світлана Павлівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Яланська Світлана Павлівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Лобач Катерина Василівна
Реєстратор	УкрІНТЕІ
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна